

RUSSISCHE BERIEV BE-200 'ALTAIR' BLUST PORTUGESE BOSBRANDEN

Bosbranden in Zuid-Europa zijn een jaarlijks terugkerend fenomeen. Dit geldt ook voor Portugal en daar zagen ze door het aanhoudende warme weer ook dit jaar weer forse bosbranden. Ze waren niet de enige. Het was druk voor de brandbestrijders in geheel Zuid Europa. Normaal leunen Spanje en Portugal op elkaar, maar wat doe je als jouw buurlanden vrijwel alle eenheden zelf nodig hebben?

PORTUGAL LUIDT DE NOODKLOK

Portugal luidde op 10 augustus 2016 de noodklok richting Europa via het EU Civil Protection Mechanism en de reactie was niet wat men verwachtte. Italië stuurde één en Marokko twee Canadair toestellen en dat was het. Er waren domweg niet meer toestellen beschikbaar. Dat neemt niet weg dat Portugal zwaar teleurgesteld was met slechts één toestel via de EU (het werd enige tijd later nog wel aangevuld met twee Spaanse Canadairs). Het vuur lag Portugal echter letterlijk aan de schenen en om dat te begrijpen zou je een tocht door afgebrand gebied moeten maken, iets wat later bijvoorbeeld zichtbaar was langs de snelweg van Porto naar Lissabon waar aan beide zijden ter hoogte van Aveiro kilometers zwarte boomstammen stonden waar eerst een prachtig boslandschap was geweest. Dat maakt indruk. Het ging echter niet alleen om landschap, maar ook dorpen werden bedreigd. De brandweermannen, in Portugal 'Bombeiros' genoemd (van SNBPC – Serviço Nacional de Bombeiros e Protecção Civil), waagden dag en nacht hun leven onder grote druk met gevaar voor eigen leven. In de districten Aveiro en Vila Real waren op het hoogtepunt van de branden zo'n 6000 brandweermannen aan het werk. Portugal voelde zich niet serieus genomen en de Navo stond er bij en keek er naar in hun ogen. Later heeft men vanuit de Navo verklaard dat men eigenlijk niet begrepen heeft waar de communicatie stokte en ook best toestellen had willen leveren. Voor Portugal was op dat moment haast geboden en men maakte een onconventionele actie door Rusland om hulp te vragen. Die konden wél twee grote blusvliegtuigen leveren én ook nog eens binnen 48 uur. Perswoordvoerder van het Russische ministerie voor noodsituaties Alexei Vagutovich verklaarde dat men altijd bereid is te helpen, maar alleen als een regering daarom vraagt. Vanzelfsprekend is ook de toestemming van de eigen regering nodig.

Beriev's snel ter plekke

Twee Beriev Be-200ES 'Altair' vliegtuigen van het Russische ministerie voor noodsituaties (EMERCOM) en vliegend onder de vlag van de Russische staat stegen op van Ramenskoye/Zhukovsky nabij Moskou om op 13 augustus op de Navo basis Monte Real te landen wat op zichzelf al een opmerkelijke gebeurtenis is. Voorheen was ooit wel hulp gevraagd door Servië en Griekenland en geboden door Rusland, maar nooit eerder waren deze vliegtuigen van de Russische staat zo ver in Navo gebied en ook niet zo lang. Zij zouden blijven tot 9 September. Na aanvankelijk enkele opstart- problemen met kleine technische mankementen aan beide vliegtuigen konden zij aan de slag en alleen al op 15 augustus werd gerapporteerd dat er 200 ton water was gedropt waarbij er 17 keer water werd ingenomen.

Nationale parken, maar ook dorpen in gevarenzone

Vijf grote branden woedden in het Peneda-Geres National park en in het Sierra Estrela tegen de Spaanse grens. Hierbij moesten dorpen geëvacueerd worden. Op 23 augustus 2016 meldde het Russische persbureau Tass dat beide Be-200's in 24 uur tijd in 12 sorties 144 ton water in het Peneda Geres natuurpark liet vallen en daarmee, bluste het 1100 hectare land en beschermde twee dorpen met 28.000 inwoners. Er werden vijf branden in zes dagen geblust. De Beriev's namen water in op het Barrage do Alto Rabaglio meer. Tot 9 september werden 122 blusvluchten door de Beriev's uitgevoerd waarbij 1500 ton water op 26 brandhaarden werd gedropt. De branden waren moeilijk te bestrijden. Door extreem droog en warm weer en windsnelheden oplopend tot 20 m/sec gold voor 1/3 van Portugese grondgebied een hoog risico voor het ontstaan van bosbranden. Echter Portugal kampte met ruim 4000 branden, groot en klein waarbij de meeste bestreden werden vanaf de grond. Branden die extreem

gevaarlijk waren werden aan de vliegtuigen toegewezen. Totaal raakte 300 mensen gewond en werden meer dan 200 gebouwen verwoest of beschadigd. Alleen al in drie nationale parken waren in 24 nederzettingen zo'n 78.000 mensen in gevaar. De branden leiden tot zorgen bij de mensen en ook de politiek is er mee bemoeid. De burgemeester van Lissabon Fernando Medina beantwoorde vragen van de pers tijdens een manifestatie van de 'bombeiros' op de 'dag van de brandbestrijding'. Hij was blij met alle voortgang, roemde de prestaties van zijn mensen en de hulp uit binnen en buitenland. De 'bombeiros' verdienen de aandacht omdat ieder jaar het probleem terugkeert en zij keihard nodig zijn.

De Be-200 is een goed ontwerp

Als je het aan de Russen vraagt is hun toestel het beste brandbestrijding vliegtuig wat er is. Zij hebben daarmee wel een punt. In Rusland zijn grote bosgebieden waarin geen mensen wonen en een brand kan dan alleen snel vanuit de lucht worden bestreden en daarom werd de Beriev Be-200 zo ontworpen dat hij een grote afstand kan overbruggen. Het toestel vraagt minimale plaatselijke support zodat hij ook kan opereren vanaf afgelegen locaties. Het moment dat er water wordt ingenomen gebeurt door een snelle glijvlucht op het water te maken met luiken open en dit dan in 18 seconden naar binnen te scheppen in acht tanks onder de cabinevloer ('scooping') waar 12,6 ton water in kan. Dit wordt vervolgens op de brandhaarden gedropt door tijdens een lage vlucht de luiken te openen waarna het water als een soort gordijn verneveld en een grote oppervlakte raakt. Dit kan diverse keren herhaald worden zolang de brandstof het toelaat. Het droppen kan in één salvo van 0.8 tot 1 seconde met al het water of in acht keer per tank apart en dit bij een minimum snelheid van 220 kilometer per uur. Zoals de Russen opereren is hun Beriev drie keer zo effectief als je de combinatie van laadcapaciteit, vliegbereik en snelheid berekent en vergelijkt met de Canadair CL 415 en neemt de Be-200 in ieder geval per missie twee keer zoveel water mee. De Russische bemanning is zeer geoefend in het proces van brandbestrijding, maar dat nam niet weg dat onder de moeilijke omstandigheden met veel rook een van de twee blusvliegtuigen licht beschadigd raakte door dat het boomtoppen raakte tijdens een drop vlakbij Leiria. Hierbij liep het toestel scheurtjes op in de leading edge en flaps van de rechter vleugel en de drijver onder de vleugel. De bemanning kon veilig Monte Real bereiken en het blussen werd voortgezet met het andere toestel.

Inzet EMERCOM wel onder discussie

Het was overigens niet de eerste keer dat er een Beriev ingezet werd voor bosbrandbestrijding in Portugal. In 2006 en 2007 kwam er eentje in actie, maar die waren geleased van de Irkut fabriek zelf onder een commercieel contract. De Navo heeft nog wel navergaderd hoe zij Portugal beter kunnen helpen nu het initiatief bij de Russen ligt. Zij zijn beducht voor spionage en een eerder aanbod van hulp door EMERCOM aan Canada voor hulp bij branden in Alberta werd geweigerd. Rusland neemt echter een open houding in en Portugal bezwoer dat de locaties van waterinname en brandhaarden in coördinatie werden toegewezen en alleen slechts daar mocht worden gevlogen door de Russen. Men moet niet vergeten dat er wel 30 vliegende eenheden waren betrokken waaronder de meeste van de Portugezen zelf. Toch is het een vreemd gezicht om twee Beriev's van EMERCOM op de dispersal te zien staan terwijl F-16's van de Portugese en Belgische luchtmacht druk aan het oefenen waren voor een naderende open dag met alle 'jet noise' die daar bij hoort. Waarschijnlijk zal het verhaal van de Beriev's in Portugal in de toekomst wel een vervolg krijgen. In een bijeenkomst in de plaats Leiria met leden van het Russische ministerie voor noodsituaties sprak de burgemeester van Lissabon Fernando Medina op 11 september op de 'Bombeiros' manifestatie trots met de pers over de gemaakte vorderingen met brandbestrijding de afgelopen periode. Ditmaal met de bijzondere hulp van de Russische blusvliegtuigen, en hij dankte alle teams, inclusief alle grond- en aircrews van de andere deelnemende landen.

[Kees Otten & Wim Das](#)

BE-200 IN HET KORT

Bemanning: 2

Lengte: 32m

Spanwijdte: 32.8m

Hoogte: 8.9m

Vleugeloppervlak: 117.4 m²

Leeg gewicht: 27.600 kg.

Maximum startgewicht (land): 41.000 kg.

Maximum startgewicht (water): 37.900 kg.

Maximum watercapaciteit: 12.500 kg.

Maximum lading: 7.500kg.

Passagiers: 44

Motoren: 2 x Ivchenko Progress D-436TP turbofans, 7.500 kg elk

Maximum snelheid: 700 km/u

Kruissnelheid: 560 km/u

Bereik: 2.100 km

Plafond: 8.000 m

Instrumenten: Digital Flight Control (Fly-by-wire), GPS, Flight Management System (FMS), autopilot en weerradar. Avionics systeem ontwikkeld door Honeywell en Moscow Research institute of aircraft equipment heet ARIA 200M met zes 152 x 203 LSD schermen.

Operatie limieten: landingsbaan minimaal 1.800 m, wateroppervlak minimaal 2.300 m lang en minimaal 2.5m diepte en golven niet hoger dan 1.3 m.

[Kees Otten & Wim Das](#)
